

**Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Здобувачка ступеня доктора філософії Катерина Точило, 1997 року народження, громадянка України, освіта вища: у 2020 році закінчила Національний університет «Одеська юридична академія», де здобула кваліфікацію: ступінь вищої освіти магістр спеціальність «Право», працює начальником організаційно-контрольного відділу Управління моніторингу, аналізу і контролю Департаменту санкційної політики Міністерства юстиції України, виконала акредитовану освітньо-наукову програму Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса (ОП 37284 Право (081 Право)).

Разова спеціалізована вчена рада утворена наказом Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса від «08» липня 2024 року №1940-10, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради **Валентини Дудченко**, доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста України, професора кафедри загальної теорії права та держави Національного університету «Одеська юридична академія»;

Рецензентів: **Оксани Пожарової**, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія»;

Марії Наньєвої, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія».

Офіційних опонентів: **Олега Ярошенка**, доктора юридичних наук, професора, член-кореспондента Національної академії правових наук України,

заслуженого діяча науки і техніки України, проректора з навчально-методичної роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Дмитра Сірохи, доктора юридичних наук, доцента, в.о. завідувача кафедри трудового права та права соціального забезпечення Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

на засіданні «31» серпня 2024 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Катерині Точило на підставі публічного захисту дисертації «Контроль роботодавця за виконанням працівниками трудових обов'язків» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Національному університеті «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса.

Науковий керівник – Вікторія Тарасенко, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація є першим у вітчизняній науці трудового права спеціальним комплексним дослідженням теоретичних і практичних проблем правового регулювання контролю роботодавця за виконанням працівниками трудових обов'язків.

У дисертації отримані такі результати, що мають наукову новизну:

вперше:

сформульовано поняття контролю роботодавця за виконанням працівниками трудових обов'язків у декількох значеннях як: 1) функції роботодавця; 2) процесу забезпечення досягнення визначених цілей; 3) системи різних за формою дій; 4) діяльності роботодавця із спостереження та перевірки виконання працівниками трудових обов'язків;

на підставі аналізу сформульованих у науковій літературі дефініцій поняття «контроль», окреслення його властивостей та ознак з'ясовано значення контролю роботодавця за виконанням працівниками трудових обов'язків як виду внутрішнього контролю;

визначено і охарактеризовано основні ознаки контролю роботодавця за виконанням працівниками трудових обов'язків;

виділено і розглянуто основні принципи здійснення роботодавцем контролю за виконанням працівниками трудових обов'язків;

з'ясовано галузеву природу контролю роботодавця за виконанням працівниками трудових обов'язків. Обґрунтовано трудовправову природу цього виду контролю, його внутрішній характер і здійснення в рамках індивідуальних трудових правовідносин;

здійснено класифікацію видів контролю роботодавця за виконанням працівниками трудових обов'язків за такими критеріями: чисельністю контрольованих суб'єктів (працівників); часом і ступенем його охоплення; способами здійснення; формами його здійснення; стадіями застосування;

визначено юридичні ознаки та структуру права роботодавця контролювати виконання працівниками трудових обов'язків, а також взаємозалежність інших основних прав роботодавця (заохочувати працівників за результатами праці, застосовувати до працівників, винних у порушенні своїх трудових обов'язків, дисциплінарні стягнення та ін.) із зазначеним правом;

визначено механізм здійснення роботодавцем контролю за виконанням працівниками трудових обов'язків і охарактеризовано його складові;

доведено, що об'єктом контролю роботодавця є не сам працівник, а ефективне і якісне виконання працівником трудових обов'язків, установлених законодавством про працю, локальними правовими актами, нормативними актами роботодавця, трудовим договором (контрактом);

визначено поняття та ознаки форм контролю роботодавця за виконанням працівниками трудових обов'язків;

виокремлено і розглянуто основні форми контролю роботодавця за виконанням працівниками трудових обов'язків, зокрема спостереження, моніторингова діяльність, аналітична діяльність, перевірка;

виділено і охарактеризовано загальні вимоги до здійснення роботодавцем контролю за виконанням працівниками трудових обов'язків з метою встановлення його правомірності;

розглянуто відповідальність роботодавця за порушення вимог до здійснення контролю за виконанням працівниками трудових обов'язків;

з'ясовано та охарактеризовано особливості здійснення роботодавцем контролю за виконанням працівниками трудових обов'язків при нестандартних формах зайнятості;

обґрунтовано необхідність законодавчого закріплення контролю роботодавця за виконанням працівниками трудових обов'язків у вигляді окремої статті з відповідною назвою в чинному КЗпП України, проєкті Трудового кодексу України та запропоновано її зміст;

вдосконалено:

дефініції трудових відносин і трудового договору в частині їх доповнення положенням про виконання роботи працівником особисто, «під керівництвом і контролем роботодавця», як це передбачено міжнародно-правовими актами, законодавством окремих зарубіжних країн;

законодавче визначення поняття «роботодавець» в частині повного зазначення в цій дефініції у ст. 1 Закону України «Про колективні угоди та договори», ст. 23 проєкту Трудового кодексу України суб'єктів, які мають такий правовий статус;

визначення поняття «працівник» у частині першій ст. 20 проєкту Трудового кодексу України в частині доповнення його такими важливими ознаками трудових відносин, як «виконання трудової функції відповідно до трудового договору з роботодавцем»;

наукові положення про основні права та обов'язки роботодавця в частині доповнення їх переліків та формулювання конкретних пропозицій щодо їх законодавчого закріплення;

дістало подальшого розвитку:

наукове положення про співвідношення контролю, нагляду та моніторингу, яких об'єднують три складові: процедура спостереження, інформування, аналізу, в частині їх єдності, взаємодії та відмінностей стосовно контролю роботодавця за виконанням працівниками трудових обов'язків;

наукові позиції про співвідношення трудового договору із суміжними цивільно-правовими договорами, пов'язаними з працею, в частині характеристики такої ознаки трудового договору, як виконання роботи працівником за визначеною трудовою функцією в інтересах (на користь) і під контролем іншої особи (роботодавця);

наукові висновки про способи контролю роботодавця за виконанням працівниками трудових обов'язків у частині визначення їх правомірності, в тому числі таких інноваційних способів, як інтернет-спостереження, моніторинг за допомогою програмного забезпечення, система камер, а також система реєстрації;

наукові підходи до застосування роботодавцем технічних засобів спостереження при здійсненні ним контролю за виконанням працівниками трудових обов'язків в частині правової регламентації на законодавчому та локальному рівнях.

Дисертація виконана українською мовою.

За змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою КМУ від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про

присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 3 статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України. Крім того, окремі результати дослідження висвітлено у 13-ти тезах доповідей на науково-практичних конференціях:

1. Точило К.С. Поняття та види контролю за виконанням працівниками трудових обов'язків. *Juris Europensis Scientia*. 2022. Випуск № 6. С. 28-32.

2. Точило К.С. Особливості здійснення контролю за виконанням працівниками трудових обов'язків при нетипових формах зайнятості. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. Випуск № 1. С. 212-215.

3. Точило К.С. Нормативна основа здійснення роботодавцем контролю за виконанням працівниками трудових обов'язків. *Правова позиція*. 2023. № 1. С. 131-135.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти) та висловили зауваження:

Валентина Дудченко, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, професор кафедри загальної теорії права та держави Національного університету «Одеська юридична академія», зазначила, що робота виконана на високому теоретичному рівні, має наукову новизну, практичне значення. Щодо дисертації відмітила те, що вона має не лише галузеве значення для науки трудового права та практики трудового права, а й має певний внесок до теорії права та держави, оскільки, по-перше, в дисертації здійснена доволі вдала спроба удосконалення типів та засобів правового регулювання, по-друге, удосконалення категоріального апарату юриспруденції, зокрема, щодо звернення до співвідношення понять: контроль, моніторинг, нагляд тощо, оскільки доволі часто спостерігається, що ці поняття певним чином плутаються в науці. Відзначила, що дисертантка впоралася з розмежуванням зазначених попередньо понять доволі вдало. По-третє, підкреслила, що дисертантка звертається до обов'язків, оскільки проблема обов'язків не лише в трудовому

праві, а й в галузевих науках має недостатнє розроблення, оскільки коли мова йде про обов'язки – це міра належної поведінки, на відміну від суб'єктивного права, яке є мірою можливої поведінки, вказала, що здійснення обов'язку завжди передбачає саме необхідність вчинення певних дій чи відмови від їхнього здійснення. Підкреслила, що зважаючи на зазначенне, звернення дисертантки саме до проблематики обов'язків заслуговує на підтримку. Погодилася з думками колег та відзначила, що представлена робота є самостійним, логічно виконаним дослідженням, яке відповідає вимогам чинного законодавства, а авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Оксана Пожарова, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія», критичні зауваження та дискусійні положення виклала у письмовій формі у наданій рецензії та оголосила під час виступу, у дискусії відзначила як і офіційні опоненти те, що робота, яка представлена Катериною Точило, є цікавою та актуальною, зазначила, що питання та проблеми, які стосуються підвищення роботи працівників в такий складний час та контролю з боку роботодавця, враховуючи таємницю приватного життя працівника, все ж таки потребують негайного вирішення. Вказала, що висновки дисертації підтверджують важливість та ґрунтовність дослідження, що було проведено, висловила позитивне враження щодо того, що під час аналізу правової регламентації контролю роботодавця за виконанням працівниками трудових обов'язків авторка наголошує на необхідності поєднання як централізованого, так і локального регулювання. Зазначила, що дисертація читається легко, матеріал викладено логічно. Підкреслила практичне спрямування дисертації. Наголосила, що робота є комплексним, завершеним дослідженням у сфері контролю роботодавця за виконанням працівниками трудових обов'язків, а Катерина Сергіївна заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Марія Наньєва, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія», критичні зауваження та дискусійні положення виклала у письмовій формі у наданій рецензії та оголосила під час виступу, у дискусії приєдналася до колег та підтримала, що тема є вкрай актуальною не лише з наукової точки зору, а й безпосередньо має зв'язок з практичною площиною, особливо зважаючи на сучасні виклики у сфері трудових відносин, прийняття нових законів та особливості здійснення контролю за виконанням працівниками трудових обов'язків, при нетипових формах зайнятості та у зв'язку з цифровізацією. Особливо відмітила те, що окрім традиційних форм здійснення роботодавцем контролю за виконанням працівниками своїх трудових обов'язків, дисертантка розглядає також інноваційні форми контролю, намагається досліджувати зарубіжний досвід і окремо виділяє питання здійснення контролю роботодавця за виконанням трудових обов'язків саме дистанційними працівниками, що останніми роками є вкрай актуальним питанням. Підтримала тезу, що робота виконана на високому рівні і авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Олег Ярошенко, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України, проректор з навчально-методичної роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, дискусійні положення та зауваження виклав у письмовій формі у наданому відгуку та оголосив під час виступу, у дискусії черговий раз наголосив, що надзвичайно цікаве та актуальне дослідження було представлено, про що свідчить і обговорення дисертації. Порекомендував Катерині Сергіївні підготувати одну чи навіть низку наукових статей, що індексувалися б у науково-метричній базі Scopus, що, на його думку, враховуючи характер проведеного дослідження, могли б зацікавити редколегії авторитетних юридичних видань, що відповідним чином індексуються. Окрім вказаного, зазначив, що загальною рекомендацією, враховуючи інноваційний

характер проведеного дослідження, є підготовка індивідуальної чи колективної монографії, що могла б рекомендувати вчена рада Національного університету «Одеська юридична академія», що збагатило б науку трудового права та зацікавило б спеціалістів та фахівців з інших галузей права. Висловив прохання до дисертантки, враховуючи серйозні законодавчі пропозиції, які були підготовлені щодо вдосконалення чинного законодавства, належним чином оформити та направити до компетентних органів державної влади зокрема, до науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України тощо. У цілому приєднався до думок колег та вважає, що дисертація Катерини Точило на тему «Контроль роботодавця за виконанням працівниками трудових обов'язків» відповідає вимогам до робіт на здобуття ступеня доктора філософії, встановленим вимогам, а авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Дмитро Сіроха, доктор юридичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри трудового права та права соціального забезпечення Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, дискусійні положення та зауваження виклав у письмовій формі у наданому відгуку та оголосив під час виступу, у дискусії приєднався до побажань Олега Миколайовича та додатково відзначив, що робота цікава, що він буде використовувати отримані в дисертації висновки в освітній діяльності, оскільки підходи, запропоновані дисертанткою та той досвід, що висвітлено в роботі, буде цікавим не лише викладачам, а й студентам, які в подальшому будуть надавати допомогу роботодавцям в належному регулюванні реалізації вказаної функції, фіксуючи такі процеси на локальному рівні. Підкреслив, що правильні методи та доцільні механізми застосування такого контролю мають бути відомі всім, тому монографічна робота та подальші статті – це ще один крок для публічного презентування якісного дисертаційного дослідження. Щодо подальшої наукової роботи дисертантки зазначив, що доцільно окрему увагу приділити питанням відповідальності, оскільки цікавими є питання відповідальності роботодавця,

працівника за неналежне виконання трудової функції та обов'язків, звернув увагу, що саме використання такої специфічної доказової бази слугуватиме досягненню позитивного результату. Загалом ще раз приєднався до думки Олега Миколайовича та констатував, що робота відповідає встановленим вимогам, а Катерина Сергіївна заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Катерині Точило ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова

разової спеціалізованої вченої ради

Валентина ДУДЧЕНКО